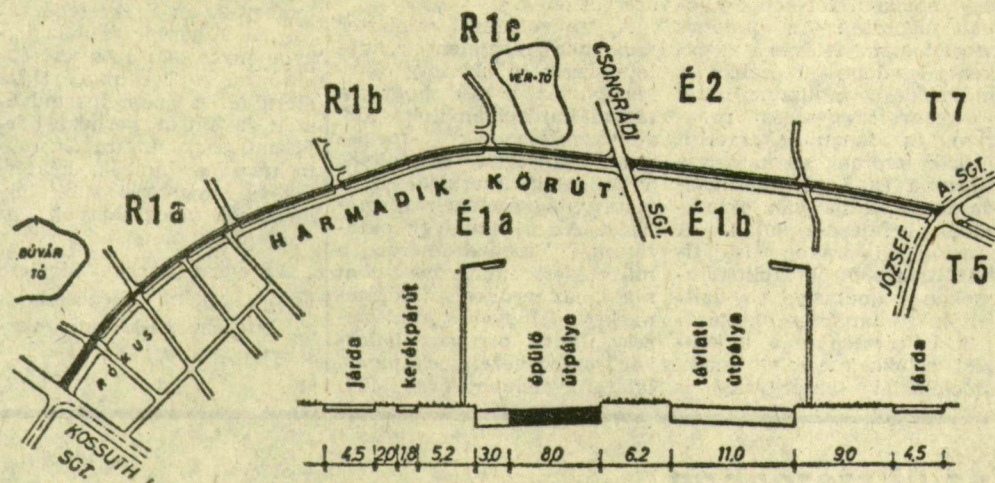

Milyen lesz Szegeden az Északi körút?

(Nagy István - DÉLTERV - rajza)

Rajzunkon nem tettünk különbséget Tarján, Rókus és az Északi városrész már elkészült, épülő, s még csak a terveken szereplő építési ütemei között. A Kossuth Lajos sugárúti kereszteződésbe torkolló út a Vásárhelyi Pál utca, a Tarján felőli csatlakozó út pedig a Budapesti körút

Egy hónappal ezelőtt a Postaládának címzett levelében arról írt egyik olvasónk, hogy aggódik az Északi körúttal, azaz: a már elkészült rókusai szakasz látán úgy véli, túl keskenyre tervezték a harmadik körutat. „Gondoljanak a kerékpárosokra is, legalább egy-egy kerékpárút erejéig.” A Dél-magyarországi Tervező Vállalat munkatársai segítségével most rajzoszöveges választ adhatunk levélíróknak, s érdeklődő olvasóinknak arra a kérdésre: milyen is lesz Szegeden az Északi körút.

Még az ötödik ötéves terv előkészítésekor, 1975-ben elkészült az út kiviteli terve a Kossuth Lajos sugárút és a József Attila sugárút közötti szakasza. (Arról ugyanis csak a távlati közlekedésfejlesztési tervek szólnak, hogy a külső körút elvezet

majd egészen a Szabadkai útig.) A Vásárhelyi Pál utca, illetve a Budapesti körút meghosszabbított vonalába elképzelt Északi körutat kétszer három sávra tervezték — az útburkolati szélességekről tájékoztatást ad vázlatos metszetünk. A magyarázat is leolvasható a rajzról: jelenleg a Kossuth Lajos sugárút és a Csongrádi sugárút között az egyik útpályának valóban nyolc méter széles sávja épül — ennek okát a város jelenlegi anyagi lehetőségeiben kell keresnünk. (E munkálatokkal az Északi városrész második ütemének építését megelőzően haladnak majd tovább a Csongrádi sugárút és a József Attila sugárút között.)

A rajzról az is leolvasható, hogy a két útpályát hat méternél szélesebb zöldsáv választja majd el —

így később arra is lehetőség lesz, hogy úgynevezett középfekvésű, kétvágányú villamosvonallal javíthassák az új városrészek tömegközlekedését. Zöldecskék választják el a gépjárműforgalomtól a kerékpárosok egyik oldalra elképzelt útját, s a két gyalogjárdát is. Összesen tehát csaknem hatvan méteres helyet hagytak az Északi körútnak a rendezési tervben! A tervezők jelzőlámpával irányított kereszteződéseket képzettek el a Kossuth Lajos sugárútnál, a Szegedi Közlekedési Vállalat tervezett remizének bejárójánál, a Csongrádi és a József Attila sugárútnál. Az út s a kereszteződések tervezésekor figyelembe vették azt az elképzelést is, hogy a következő tróliuszvonal a Bartók Béla tértől a Nagykörúton, Csongrádi sugárúton vezet majd az Óthalmi úti végállomásig.

A sor végén a fogyasztó áll...

Készletek itt és ott

Az ember nem feltétlen azért vásárol valamiből sokat, mert a vételt követő időszakban rögvést elfogyasztja, elhasználja a megvett holmit. Lehet, hogy a kereskedelem kínálatának ingadozásait próbálja kiigazítani: lehet, hogy tartalékol egy keveset, tudva, hogy a kedvelt cikk az üzletekben hol kapható, hol nem. Néhány hónapja a csavaros műanyagkupak hiánya miatt eltűnt az üzletekből — viszonylag rövid időre — a nescafé. Ez mindenesetre elegendő volt ahhoz, hogy a vásárló bizalma megrendüljön: amikor végre nescafé érkezett az üzletekbe, ötösével-hatosával rakták kosaraikba az emberek. Sokkal többet vásároltak, mint amennyire józan — és kereskedelmi — megítélés szerint szükségük lehetett, következésképpen újratemelték az eredetileg a kupak szűke miatt előállított hiányt.

letérték jut, addig a fejlett ipari államokban ennek csupán fele.

A túlságosan magas készletállomány egyik oka, hogy a vevők nem bíznak a szállítóknak, ha ütemtelen, pontatlan szállítást, vagy más fennakadást tapasztalnak. Miként mi, fogyasztók sem bízunk a kereskedelemben, ha ingadozik az ellátás. Ezért van az, hogy amíg a fejlett tőkés országokban 6-8 napi készlet elegendő a termelés biztonságához, addig nálunk bizony nem egy helyen 80-90 napi termelési tartalékokat is rejtnek a vállalati raktárak. Pedig, ha mindenütt csak annyit vásárolnának, amennyi a termelés, szolgáltatás folyamosságához feltétlenül szükséges, jutna az anyagból, alkatrészből másoknak is, nem kellene tartalékolni. „bespájzolni”, — kevesebb lenne a hiánycikk.

A megrendelések hosszú átfutási ideje miatt azonban elkerülhetetlenül szükség van biztonsági tartalékra. Ha a vevők igényeit a szállítók hetek-hónapok múltán igazolják vissza, s

a megrendelések teljesítéséig negyedévek telnek el, a termelők kénytelenek készletezni. S a lassúság végighömpölyög az egész gazdaságon: ha x vállalat megrendelésének y csak három hónap elteltével tesz eleget, x se tud az igényekre ennélfogva gyorsabban reagálni. A sor végén a fogyasztó áll...

3.

A készletforgalom gyorsítására, az állomány mérséklésére több intézkedés és elképzelés született. Az elfekvő készleten például börzéken próbálnak túladni, s a vezetők prémiumfeltételei közé bekerült a készletgazdálkodás is.

A vállalatok azonban igazán csak akkor vásárolnak majd kevesebbet — ha a vevő és a szállító közti alkuozás a vevő javára dől el. (Imitt-amott már tapasztalni, hogy a szállító keresi a vevő kegyeit) Ha a vállalat, mint vevő felülkerekedik, kevésbé lesz kiszolgáltatva szállítóinak, kevesebbet kell tartalékolnia.

M. P.

1.

Hasonló helyzetek — sajnos nem ritkán — előfordulnak a természetben is. Az alkatrészek és anyagok hiánya a megfigyelések szerint — a kedvelt kozmetikumokéhoz, a népszerű fogyasztási cikkekéhoz, a dömpingszerűen importált portékákéhoz hasonlóan — ciklikus. Ami ma hiányzik, abból mindenki igyekszik bebiztosítani magát. Így aztán előfordulhat, hogy a mai hiánycikkből holnapra a vállalatok nyakán maradó elfekvő készlet — főleg a szék — miközben megint más termékek hiánycikké válnak.

A vállalati túlkészletezés oka a hiánygazdálkodás, a tűzbiztosítás viszont óhatatlanul hiánygazdálkodáshoz vezet. A kör ördögi, de a magyar vállalatokra nézve — igaz. Igaz még most is, legalábbis a nemzetközi készletgazdálkodási konferencia megállapításai — szeptember 1-5 között rendezték meg Budapesten — ezt látszanak igazolni.

2.

Az energiahordozók és a nyersanyagok, a befejezetlen és félkész termékek világszerte óriási értékeket kótnak le, következtésképpen mindenütt behatáon vizsgálják, miként alakítható ki optimális, a termelés biztonságához szükséges nagyságú, és összetételű anyag és alkatrész. A 24 ország mintegy száz külföldi közgazdászának budapesti eszmecseréjéből remélhetőleg hamarosan kézzel fogható hasznos híznak a honi készletgazdálkodási szakemberek. Igaz, az utóbbi időszakban kedvező jelenségek is mutatkoznak nálunk, hatásuk azonban kisebb annál, mintsem hogy a készlethelyzetet lényegesen javítsák.

Miről is van szó? Mint azt a tanácskozás megnyitó beszédében Csikós-Nagy Béla államtitkár, az Országos Anyag- és Arhivatal elnöke elmondta, a változás annyi, hogy korábban a termelés növekedésével azonos ütemben bővültek a készletek, az utóbbi időszakban viszont minden egy százalékos termelésnövekedéshez „csak” 0,8 százalékos készletbővülés jár.

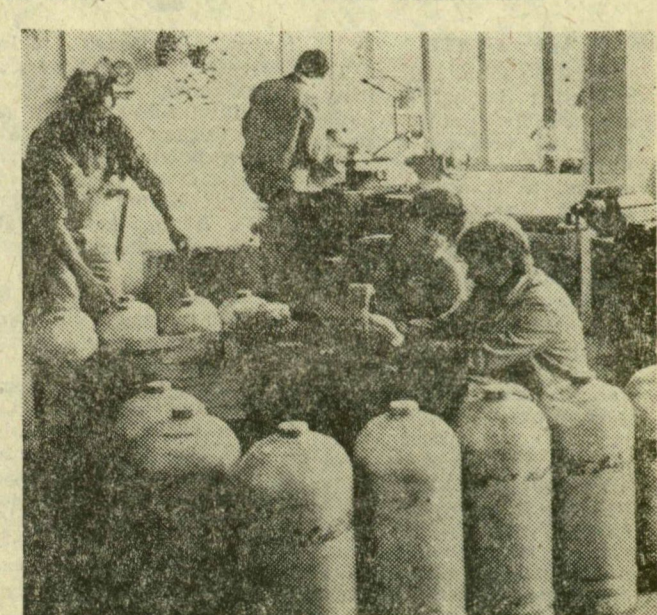
A készletállomány így is rendkívül — és a hozzáértők szerint indokolatlanul — nagy: értéke eléri a 650 milliárd forintot. Amíg nálunk minden forint nemzeti termékre 80 fillér kész-

Gázipalackok Algyőről Bővült a telep

Új tmk-műhellyel gyarapodott az algyői gáztöltőtelep. Most már bőven elegendőnek egymás mellett a hegesztők, esztergályosok, palackellenőrök, mivel több mint száz négyzetméterrel nagyobbodott meg az épület alapterülete. A Délmagyarországi Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat emberei húzták föl a falat, cserepezték a tetőt, beszerelték a fűtést meg a világítást is. Nemcsak a javító munka feltételei javultak, hanem biztonságosabban is dolgozhatnak. Erre különösen nagy figyelmet fordítanak, hiszen évente 48 ezer tonna gázt töltenek a palackokba.

A telep — mint köztudott — háztartási és ipari palackokat forgalmaz. Algyőn használtak először az országban konténer a tárolásra és a szállításra.

Amíg biztonságos helyre kerül a veszélyes robbanóanyag, több munkafolyamaton jut keresztül. Előbb erős tartályt készítenek. Megnézik, ellenőrzik, nyomáspróbára vetik az új, vagy a javított palackot, majd a gépek megtöltik gázzal azokat. A házi pébé-gázipalackokból 4 milliót, a nagyobb ipariból 100 ezret.

Palackot ellenőrzik Algyőn

Óvodából sose elég

Jobb, mint az országos átlag

A napokban végleg lezárultak az óvodai félévek: eldől, kinek jutott hely a város 3-6 éveseket befogadó gyermekintézményeiben, kinek kellett kénytelen-kelletlen „nem”-et mondani, esetleg a föllebezés után is. Tudjuk, az elutasított szülőknek nem vigasz a magyarázat. A teljes kép érdekében kértünk tájékoztatást az idei óvodai félévekről a tanács vb művelődésügyi osztályának vezetőjétől, Csanádi Gézáttól és Szögi Béláné óvodai felügyelőtől.

Ebben a tervidőszakban — az előírások szerint — 1450 óvodai hellyel kellett gazdagnia Szegednek. A tarjáni II-es és III-as óvoda 100, a béketelepi 50, az odesszai 200, a dorozsmai 100, az algyői 75, az újszegedi 100 és az Északi városrészben átadott intézmény újabb 200 kisgyerekeknek adott nappalra otthont. Az új intézmények tehát összesen 925 hellyel bővítették a korábbi lehetőségeket, de különböző átalakításokkal 75 helyet nyertek Gyálaréten, 25-öt Algyőn, 100-at Újszegeden, a volt pályaválasztási intézet épületében, 25-öt a Hóbiárt basa utcai óvodában, 25-öt Dorozsmán, egy lakás helyén, ugyancsak 25-öt a petőfitelepén I-es, II-es óvodákban. Szőregén a szolgálati lakások felszámolásával, és Dorozsma 25 személyes cigányóvodát is kapott. Így 350

új helyet alakított ki a tanács. Emellett ideiglenesen is működnek óvodai csoportok: a Tarján IV-es óvodában 50 gyereket látnak el a továbbképzési szobában, az V-ös számban a tornaterem ad otthont 25 óvodásnak. Az Északi városrész általános iskoláját is elfoglalta 150, hat éven aluli kisgyerek, és 75-en költöznek a Tarján 518-ba, a volt Postás óvoda helyére.

Mindezek ellenére bőségről aligha beszélhetünk. Éppen a korszerűsítések miatt ugyanis csökkent a helvek száma: néhol ezek rovására létesítettek konyhát, hogy több gyereket vehessenek föl napközibe. Jelenleg összesen 5 ezer 827 helyet tartanak nyilván a városi tanács óvodáiban, s ha a DÉLÉP is úgy akarja, határidő után, de az idén elkészül az Északi városrész újabb, 200 személyes óvodája — amelyre 260 gyerek vár —, és a felsővárosi 150 személyes is.

Az üzemi gyermeklétesítmények is számottevő módon enyhítik Szeged óvodagondjait: 1139 hellyükkel együtt összesen 6 ezer 966 hellyel tud gazdálkodni a város. Ez nem azt jelenti, hogy csak ennyi gyereket fogadnak be ezek az intézmények, jóval többet.

Az idei tanévre 10 ezer 200 gyerek félévét kérték szülei. A bizottságok helyhiány miatt, az apa és anya anyagi helyzetét, a családi körülményeket mérlegelve

1171 kérelmet kénytelenek voltak elutasítani. A föllebezések után 272 kisgyereket sikerült még „beszűfolni” valamelyik óvodába, de végül is 899-nek „nem”-et kellett mondaniuk. A „belelépési engedélyt” kapott 9 ezer 301 óvodás, így is 133 százalékosan kihasználja a rendelkezésre álló helyet.

De ez is csak városra szóló átlag, mert ennél jobban szoronganak — és többen maradtak kapun kívül — az Északi városrészben lakók, a Tabán utcai, a Tarján IV-es, V-ös, VII-es számú óvodába jelentkezők.

Egyelőre sokan vannak, akik lakásuktól, munkahelyüktől távol eső intézménybe kénytelenek vinni gyerekeiket. Más választásuk nem lévén, Újszeged, Alsóváros, Móraváros óvodája fogadja be őket. Talán valami könnyebbésséget jelent majd, ha elkészül a nagy belvárosi lakásból kialakítandó, mentesítő óvoda, amely három ilyen csoport számára ad helyet, remélhetően még az idén.

A családi otthonok falai között bizonyára a gyerek elhelyezése volt a legfőbb téma az elmúlt hetekben. S valószínű, ma is az ott, ahol nem rendeződött megnyugtatóan a kisfiú, a kislány sorsa. Őket nem vigasztalja az a tény sem, hogy Szegeden az óvodáskorúak 91 százaléka jár óvodába, és hogy ez jobb a 85 százalékos országos átlagnál.

Ch. A.